

Ingen människa kan vara gudomlig

TL;DR

Islam upprätthåller en absolut och orubblig gräns mellan Skaparen och det skapade. Gud är unik, evig och helt olik människan, och ingen människa kan upphöjas till gudomlighet. Alla historiska, religiösa eller filosofiska idéer om halvgudar, inkarnationer eller gudamänniskor avvisas därför. Människans värdighet ligger inte i att bli gudomlig, utan i ödmjukhet, tjänande och att erkänna sin beroendeställning till Gud.

Människans plats i universum och hennes relation till det gudomliga har länge varit föremål för reflektion. Många filosofier och religioner har försökt förena människan och Gudomligheten, men islam står fast vid en tydlig distinktion: **Människa och Gud är helt olika väsen, och deras roller i skapelsen måste hållas åtskilda.**

Vi kan börja med att titta på hur andra religioner och traditioner hanterar detta koncept. I antikens Grekland finns exempel på hjältar som upphöjdes till halvgudar, med övermänskliga krafter och gudomligt ursprung – som

Herkules. I hinduismen finns tanken om gudar som inkarnerar i mänsklig form för att ingripa i världen, såsom Krishna. Och i kristendomen betonas inkarnationen där Jesus betraktas som både mänsklig och gudomlig, en förening av två naturer i en person.

Men i islam är denna idé främmande. **Gud (Allah) är absolut upphöjd över sin skapelse och kan aldrig vara en del av den.** Koranen understryker denna sanning: *”Inget är som Han, och Han är den Allhörande, den Allseende”* (Koranen 42:11). Gud är oändlig, evig och oföränderlig, medan människan är ändlig, temporär och ofullkomlig. Att försöka göra en människa till en gud eller anta att Gud kunde vara mänsklig, är att förneka den fundamentala skillnaden mellan skaparen och det skapade.

Frågan uppstår då: Om människan aldrig kan bli Gud, vad är då hennes roll i världen? Islam lär oss att människans högsta syfte är att tjäna Gud som Hans **‘abd** – en tjänare. I en tid där individualism och självförverkligande ofta sätts på piedestal,

kan detta synsätt verka främmande. Men islam ger en annan typ av värdighet till människan – inte genom att förvandla henne till en gud, utan genom att upphöja henne i tjänst till Gud.

Strindberg uttrycker i *Inferno* en konflikt mellan människa och gudomlighet där han, i sitt högmod, ser sig själv som del av Gud:

”Uppriktigt sagt fann jag mig vara jämställd med Herren, utgöra en integrerande del av hans personlighet, emanerad ur hans väsende, ett organ i hans organism. Han behövde mig för att uppenbara sig, i annat fall skulle han låtit åskan slå ihjäl mig på fläcken.”

(Inferno).

Här ser vi hur Strindberg, i ett tillstånd av existentiellt kaos, leker med tanken på att han är en del av Gud. Det är ett exempel på den typ av högmod som islam avfärdar.

Människan kan inte bli Gud, och att försöka förena det mänskliga och det gudomliga på detta sätt leder inte till upplysning, utan till förödelse. **I islam ligger människans**

styrka i hennes ödmjukhet, inte i hennes anspråk på gudomlighet.

Denna åtskillnad mellan Gud och människa är avgörande i islam. Människan är Guds förvaltare på jorden och har en viktig roll att spela, men denna roll är alltid underkastad Gud. **Selma Lagerlöf** gestaltar i *Gösta Berlings saga* hur människans försök att härska över sitt öde utan ödmjukhet ofta leder till fördärv. Gösta Berling kämpar med sina egna brister och finner frälsning först när han accepterar att hans kraft är begränsad.

Karin Boyes dikt *"Moln"* reflekterar över denna ödmjuka roll, och uttrycker den insikt som islam erbjuder om förhållandet mellan människa och Gud:

*"Du får lyfta, du får bära,
jag kan bara allting lämna.
Tag mig, led mig, var mig nära!
Ske mig vad du sen må ämna."*

I denna dikt, precis som i islamisk teologi, finner människan sin frihet i att överlåta sig till Gud. Hon är inte en skapare, utan en del av skapelsen, och det är genom att erkänna denna sanning som hon finner sin sanna plats i universum.

I en värld där människan ofta hyllas för sina teknologiska framsteg och sin makt att manipulera verkligheten, påminner islam oss om något grundläggande: **Människans styrka ligger inte i hennes förmåga att kontrollera världen eller bli en gud, utan i hennes ödmjukhet inför det gudomliga.**

Människan och Gud måste förbli skilda för att bevara balansen i skapelsen, och det är genom att följa denna ordning som människan finner sin frihet.

Kanske, i denna insikt, kan vi alla finna en form av frälsning.

Gud är Gud och människan är människa. Att blanda ihop dessa två leder till teologiskt felsteg och existentiellt högmod. Människans storhet ligger i ödmjukhet – inte i att försöka bli gudomlig.

